

František Križan, Kristína Bilková a Petra Hencelová

MALOOBCHOD A SPOTREBA

V postkomunistických krajinách priniesli 90. roky 20. storočia mnoho významných sociálnych a ekonomických premien, ktoré sa samozrejme prejavili aj v maloobchode (Garb a Dybicz 2006; Kok 2007; Krásny 1992; Križan et al. 2016; Michalak 2001). Za najdôležitejšie možno považovať demokratizáciu spoločnosti a prechod na trhové hospodárstvo. Ako konštatuje Kshetri (2009, s. 236-237), prechod komunistických krajín na trhové hospodárstvo sa pre ich ekonomiky ukázal ako náročná skúsenosť. Dôvodom je zložitosť vytvorenia vhodných politických, právnych, ekonomických a obchodných štruktúr potrebných pre hospodárstvo s voľným trhom, ktoré dovtedy neexistovali. Prechod z centrálne plánovaného hospodárstva na trhové je komplikovaným procesom vo všetkých sférach hospodárstva. Práve maloobchod možno považovať za rýchlo sa transformujúci sektor hospodárstva, na ktorom možno dokumentovať transformačné trendy a globalizačné procesy (Križan et al. 2019; Maryáš et al. 2014; Simová 2010; Spilková 2003). Tempo transformácie maloobchodu a prejavov globalizačných procesov nebolo však vždy rovnaké v kontexte s politickou a ekonomickou situáciou štátu (regiónu).

Za ostatných 50 rokov došlo v slovenskom maloobchode (ako príklad postkomunistickej transformácie) jednoznačne k najdôležitejším zmenám až po roku 1989 (Krásny 1992). Tieto zmeny sú štruktúrneho, ale aj funkčného charakteru (Bednář 2005; Fertaľová 2005; Pulpitlová 2003; Szczyrba 2005b), pričom charakter